

Lublin, 12 grudnia 2024 r.

Prof. Grzegorz Dobiesław Mazurek
Instytut Sztuk Pięknych, Wydział Artystyczny
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

RECENZJA

w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki Pana dr Piotra Nowińskiego z Wydziału Sztuki Nowych Mediów Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie.

Recenzja została sporządzona w oparciu o dostarczoną dokumentację w formie elektronicznej:

- załącznik_3 - Piotr Nowiński „Dokumentacja dorobku”
- załącznik_4 - Piotr Nowiński „Autoreferat”

1. Przedstawienie podstawowych danych o kandydacie:

- a. Mgr Piotr Nowiński w 2011 roku otrzymał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej – sztuki piękne nadany uchwałą Rady Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Promotorem pracy doktorskiej był adi. II st. Janusz Knorowski.
- b. kandydat nie ubiegał się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.
- c. przebieg pracy naukowo-zawodowej (miejsce pracy, zajmowane stanowiska);
W 2006 roku mgr Piotr Nowiński rozpoczął pracę na Wydziale Sztuki Nowych Mediów w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych na stanowisku asystenta.
W grudniu 2017 został wybrany na stanowisko prodziekana programu polskojęzycznego na Wydziale Sztuki Nowych Mediów – kierunek Grafika.

2. Przedstawienie informacji o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny:

Postępowanie habilitacyjne w dziedzinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki Pana dr Piotra Nowińskiego prowadzone jest wg aktualnie obowiązujących przepisów wynikających z ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).
Kryteria oceny wynikają z Art. 219. (tej ustawy) 1. Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: 1) posiada stopień doktora; 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

- c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

3. Przedstawienie informacji o ocenianych osiągnięciach artystycznych, w tym:

- a. tytułu osiągnięcia artystycznego stanowiącego podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego;

Natura Kamienia - ścieżka mojego artystycznego rozwoju.

Jest to zestaw/ wybór/ cykl obrazów powstałych w latach 2017- 2022. Prace prezentowane były w 2020 roku na wystawie zatytułowanej „O istocie Kamienia” w Domu Kultury Stokłosa w Galerii U, w 2021 roku na wystawie „Natura Kamienia” w Galerii Test w Warszawie, oraz wystawie „Moje Kamienie” w galerii Dom ze Sztuką w warszawskim Koneserze w 2022 roku.

- f. ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia artystycznego, w tym, czy stanowi ono znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej;

Ten punkt omówię później

- g. informacja o spełnieniu przez kandydata kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością artystyczną;

Po przewodzie doktorskim w 2011 roku Pan Nowiński zorganizował 10 wystaw indywidualnych w kraju. Wymienię tylko kilka ze względu na prestiż miejsca, (cały spis wystaw jest w dokumentacji w folderze Autoreferat str. 17,18). Wystawa w Galerii na pietrze, w Domu Plastyka w Toruniu w 2011, Galeria Test, Warszawa 2021, wystawa Natura Kamienia 2022, Moje Kamienie Galeria Dom ze Sztuką w Koneserze, Warszawa 2022 oraz trzy wystawy indywidualne za granicą; 2013 Les Martres-de-Veyre Maison du Patrimoine (Francja), 2014 Polnisches Institut, Leipzig (Niemcy), 2015 Galeria 3331 Arts Chiyoda Tokyo (Japonia).

Brał udział w 14 wystawach zbiorowych (szczegóły w dokumentacji) m.in.:

2013 „Pinselstrich vs.Megapixel – Medien-/Kunst aus Warschau”, Drezno (Niemcy); dwukrotnie brał udział w wystawie Grafoteka ZPAP Warszawa w 2015 i 2017; pięciokrotnie w Międzynarodowej wystawie poplenerowej w Galerii Piątka w Starym Sączu 2017 - 2021; „Synteza_architektura, grafika, design” to międzynarodowy projekt prezentujący prace pedagogów i studentów czołowych uczelni artystycznych w Polsce i za granicą, a także zaproszonych gości. Wystawy w ramach tego projektu były prezentowane w Grecji, Norwegii i Polsce.

Piotr Nowiński zajmuje się również projektowaniem graficznym (katalogi, okładki, plakaty).

h. informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę/sztukę kandydata do stopnia doktora habilitowanego.

Wysoko oceniam osiągnięcia dydaktyczne Pana dr Piotra Nowińskiego, jego zaangażowanie w proces nauczania na Wydziale Sztuki Nowych Mediów w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych.

W latach 2011–2015 był asystentem w Pracowni Projektowania Graficznego i Opakowań na jednolitych studiach magisterskich u prof. Henryka Chylińskiego. Prowadził również zajęcia z Liternictwa i Typografii na studiach zaocznych. Od tego 2011 roku jest głównym promotorem prac licencjackich dla studentów III roku Wydziału Sztuki Nowych Mediów. W 2012 wraz z Piotrem Siecińskim i Rafałem Masłykiem prowadził cykl wykładów i ćwiczeń w formie warsztatów z grafiki projektowej na Glyndwr University in Wrexham w Wielkiej Brytanii. W 2017 z prof. Pawłem Nowakiem współtworzył Pracownię Rysunku Narracyjnego dla studentów I i II stopnia i prowadził zajęcia dyplomowe w tej pracowni. W 2012 był współautorem programu do zajęć z komiksu multimedialnego i gier na urządzenia mobilne. Zaowocowało to w 2018 roku powstaniem Pracowni Komiksu Multimedialnego i Gier na Urządzenia Mobilne. Od 2013 jest członkiem Rady Wydziału Sztuki Nowych Mediów. Jako prodziekan (jak wcześniej wspominałem wybrany na to stanowisko w 2017 r.) i przewodniczący Rady Programowej Wydziału jest odpowiedzialny za funkcjonowanie programu studiów licencjackich i magisterskich na kierunku Grafika.

Od 2018 koordynował zmiany programu na tym kierunku. Dotyczyły one głównie rozszerzenia zajęć z oprogramowania graficznego oraz dodania przedmiotów obieralnych. Był autorem zmian strukturalnych Wydziału, głównie pracowni dyplomowych oraz stworzenia nowych pracowni (o których również wspominałem wcześniej). W 2020 roku opracował nowy program dla studiów magisterskich łączący możliwość nauki w języku polskim i angielskim. Od początku pracy w Polsko – Japońskiej Akademii Technik Komputerowych jest zaangażowany w budowanie prestiżu uczelni poprzez współpracę z innymi uczelniami, instytucjami kultury. Jest inicjatorem licznych wydarzeń artystycznych promujących uczelnię, osiągnięcia studentów oraz twórczość pedagogów. Przykładem może być wystawa w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie Oblicza Azji prezentująca prace studentów i wykładowców z trzech szkół artystycznych w 2013 roku. Współpraca z Muzeum Powstania Warszawskiego, której efektem była wystawa prac studentów pod tytułem Akcja-Animacja. Współpraca z Domem Wsparcia dla Powstańców Warszawskich i z Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. W 2020 został jednym z kuratorów uczelnianej Galerii Medium. Wspólnie z Działem Promocji organizuje wydarzenia kulturalne oraz wystawy. Na uwagę zasługuje jego zaangażowanie w organizację Międzynarodowego Pleneru Malarskiego Sympozjum Kultur Lokalnych w Starym Sączu, którego w latach 2017-2021 był kuratorem. Uczestniczyło w nim każdorazowo kilkunastu artystów z całego świata, m.in.: z Japonii, Chin, Francji, Armenii, Białorusi, Słowacji, Włoch, Hiszpanii oraz Polski. W 2023 roku był organizatorem i kuratorem dwuczęściowej wystawy prof. Mariana Nowińskiego pt. „Sny z papieru i tuszu”.

f. ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia artystycznego, w tym, czy stanowi ono znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej;

Ocenę dzieła habilitacyjnego Pana dr Piotra Nowińskiego *Natura kamienia - ścieżka mojego artystycznego rozwoju* zacznę od omówienia strony formalnej. Tytuł, początkowo miałem obiekcje co do tego czy potrzebny jest drugi człon tytułu „ścieżka mojego rozwoju artystycznego”, przecież obiektem postępowania habilitacyjnego jest tylko dzieło artystyczne, czyli wskazany zestaw obrazów. Ale, ponieważ w autoreferacie autor szczegółowo omawia kolejność powstawania dzieł, inspiracje, przemyślenia i zastosowane środki wyrazu, poza tym w dziełach widać jak ewoluuje twórczość Pana Nowińskiego nie uważam tego za błąd. Obrazy namalowane są na płótnie, w technice akryl, olej, czasami artysta eksperymentuje mieszając techniki, stosuje pouring. Odpowiednie faktury osiąga nakładając różne rodzaje farb, często dodając inne materiały wymieszane z klejem. Nie będę się rozwodził nad sprawami koloru czy kompozycji (diagonalne kompozycje uważam za bardzo interesujące). Widać, że pan Piotr Nowiński jest profesjonalistą i ma dobrze opanowany warsztat malarski. Ulubionym formatem jego obrazów jest kwadrat, głównie o wymiarach 50x50 cm lub 100x100 cm. Daje mu to dodatkowo możliwość zestawiania obrazów w różnych konfiguracjach (np.: Kamienie 14).

Chciałbym się bardziej skupić na treści. Tematem, głównym motywem jest kamień, kamienie. Pojawiają też takie elementy jak woda, patyki (prawie abstrakcyjne linie) a w ostatnich obrazach cienie ludzi. Tytuły poszczególnych cykli „Kamienie”, „Kamienie, patyki, strumyk” albo „Spacer po kamieniach, Rodzina” są lakoniczne. Zazwyczaj tytuł jest podpowiedzią, ukierunkowaniem widza do prawidłowego odbioru intencji artysty. W tym przypadku Nowiński nie ułatwia tego odbiorcy. Prace poświęcone tematyce kamieni są następstwem, kontynuacją, wcześniejszych obrazów widoków górskich. W pracach będących przedmiotem habilitacji autor zawęża pole widzenia. Kompozycje sprowadza do fragmentu pejzażu: brzegu potoku, kamienistej plaży. Przez to obrazy stają się irrealne, symboliczne. W autoreferacie, w rozdziale IV. Wybrane Dzieło Habilitacyjne *Natura Kamienia - ścieżka mojego rozwoju* (str.23), autor napisał kluczowe (dla mnie) zdanie: „Namalowany przeze mnie obraz to przede wszystkim moja interpretacja, otwierająca przed odbiorcą szerokie spektrum możliwości dostrzeżenia lub odkrycia jego własnych różnorodnych odczytań natury. Priorytetem jest dla mnie inspirowanie widza do odkrywania własnych emocji i myśli, prowokując do indywidualnej interpretacji i doświadczenia sztuki”. Dzieło sztuki jako osobista interpretacja natury, przeżyć, odczuć autora i możliwość szerokiej interpretacji widza. Może on zobaczyć w tych obrazach rzetelne studium natury, ciasno wykadrowany wycinek przyrody; kamienie w górskim strumieniu, skalisty brzeg rzeki. Kamienie, woda, refleksy światła. A może coś więcej? Może są to obrazy o człowieku, o jego samotności, lękach, nadziejach? Rozmowa z samym sobą, refleksja o życiu albo szerzej o kondycji ludzkiej. Albo może jest to rozmowa z Bogiem? „Kamienie” taki tytuł nosił album polskiego zespołu Breakout wydany w 1974

roku. Muzykę do wszystkich utworów napisał Tadeusz Nalepa, a słowa, fantastyczny poeta, pisarz, autor tekstów Bogdan Loebel. Na tej płycie znalazły się m.in. dwa utwory: tytułowy „Kamienie” i kultowy już utwór „Modlitwa”. Patrząc na te obrazy słyszę gdzieś z tyłu głowy „Modlitwę”. Pozwolę sobie przytoczyć fragment tego tekstu:

„Do Ciebie pieśnią wołam Panie,
do Ciebie wznoszę mój błagalny głos.
Ty ptakiem, chlebem, wszystkim jesteś dziś,
lecz kamieniem nie bądź mi”.

„Pod nazwą „kamień” kryją się skały, minerały. Zachwycają barwą, oczarowują kształtem. Budzą zachwyt, lęk gdyż człowiek zdaje sobie sprawę z tego, że przewyższają swą twardością i trwałością egzystencję ludzką. Od zarania dziejów sądzono, że kryją w sobie coś wyższego i tajemniczego”. tak o kamieniu mówi Słownik symboli literackich i dalej: „Kamień symbolizuje istnienie, Ziemię, ogień, potęgę, Chrystusa, Boga, męczeństwo, śmierć, próbę, św. Piotra, świadka, nieczułość, martwość, karę, długowieczność, płodność, mowę, pamięć, mądrość, harmonię, złość, ból, szczęście, śmierć, kalectwo, zniszczenie”. Czyli mamy siłę, potęgę, trwałość, ale też męczeństwo, karę i śmierć. Drugi ważny element obrazów Nowińskiego to woda. A woda symbolizuje z jednej strony chaos, zmienność, niestałości, z drugiej oczyszczenie, odrodzenie ciała i ducha, zmartwychwstania ale też zapomnienie, jest również symbolem kobiecości, płodności, mądrości, prawdy, dobra i zła. W ostatnich obrazach pojawia się jeszcze jeden ważny element cień a właściwie cienie. Cień ma również wieloznaczną symbolikę. Może symbolizować schronienie, nasze drugie „JA”, ale najczęściej wprowadza niepokój, zwiastuje zło, może być zapowiedzią śmierci.

Czy należy te obrazy traktować jak kasandryczne wizje. Gruzowiska, kamienne szańce, przepowiednię zagłady? „Przyjdzie czas, kiedy z tego, na co patrzycie, nie zostanie kamień na kamieniu, który by nie był zwalony” napisano w Ewangelii (Łk 21,5-19). W obliczu wojny na Ukrainie, w Gazie, Libanie, Syrii obrazy Nowińskiego stają się swoistym memento. Wolałbym widzieć w nich nadzieję, życie, pobłyski słońca w górskim potoku. W autoreferacie autor napisał: „Nie uznaję tematu kamienia za wyczerpany, nadal się on pojawia w moich pracach jako główny motyw, jednak obecnie moje twórcze zainteresowania podążają bardziej w stronę tematyki wody. Fascynują mnie refleksy światła na wodzie, które w moich dziełach tworzą niesamowite barwne plamy. Ta ewolucja od kamienia do wody jest kontynuacją mojej niezmiennej fascynacji naturą”.

I niech ta fascynacja trwa nadal, niech ten symbol życia, zmartwychwstania zwycięży, nie zapominajmy jednak o ostrzeżeniu. Byśmy nie byli kamieniem dla bliźnich.

Uważam, że wskazane przez kandydata osiągnięcie artystyczne stanowi znaczny wkład w rozwój dziedziny sztuki, dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Konkluzja:

Po analizie dokumentacji i zaznajomieniu się z zestawem prac malarskich zatytułowanym „Natura Kamienia” stwierdzam, że dorobek twórczy a szczególnie wskazane osiągnięcie artystyczne Pana dr. Piotra Nowińskiego spełniają wymogi nadania habilitacji zawarte w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Art.219). Równie pozytywnie oceniam jego dorobek dydaktyczny, osiągnięcia organizacyjne i popularyzujące sztukę. Jednoznacznie popieram wnioski o nadanie Panu dr. Piotrowi Nowińskiemu stopnia doktora habilitowanego.

Z poważaniem

Prof. Grzegorz Dobiesław Mazurek